

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Misiune de audit extern al calității la Academie

Pe parcursul zilei de 5 iunie 2019, la Academia de Administrare Publică au efectuat o misiune de audit extern experții internaționali Peter VOLK, Lead Auditor TÜV Thüringen, și Rodica VASILLOAE, Auditor șef TÜV Karpát.

Scopul acestei misiuni a fost evaluarea realizărilor instituției în perioada ultimului an, după ce, în iunie 2018, Academia de Administrare Publică a obținut Certificatul internațional al calității ISO 29990:2010 în domeniul dezvoltării profesionale pentru serviciul public, acordat de TÜV Thüringen.

Pe parcursul zilei, experții internaționali au luat cunoștință de activitatea

administrației Academiei și, în special, a Departamentului dezvoltare profesională, vizitând sălile de studii și discutând cu funcționarii publici prezenți la cursurile de reciclare. De asemenea, a fost evaluată activitatea Consiliului calității, a Secției managementul calității, Direcției managementul personalului și relații publice și altor structuri.

În cadrul ședinței de totalizare cu conducerea Academiei și cu șefii subdiviziunilor structurale, Peter VOLK și Rodica VASILLOAE au remarcat rezultatele pozitive în activitatea instituției, nivelul înalt de organizare a procesului de dezvoltare profesională a funcționarilor publici, iden-

tificând doar posibilități de îmbunătățire a calității studiilor, a sistemului de management. Potrivit experților, sunt multe instituții care au certificat ISO, dar puține care se încadrează perfect în standardele respective. În opinia lor, Academia de Administrare Publică este printre puținele instituții care „trăiește” în sistemul de management al calității ISO. Unica recomandare a experților TÜV Thüringen este ca Academia să pună în valoare aceste performanțe, să fie mai vizibilă pe plan extern

Rectorul Academiei de Administrare Publică, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, a adus

mulțumiri experților pentru activitatea desfășurată pe parcursul misiunii de evaluare. Conducătorul instituției a accentuat faptul că, prin menținerea unui standard înalt al sistemului de management al calității, Academia acordă o atenție prioritară investiției în personal

Notă. TÜV Thüringen este o companie de servicii internaționale de operare în domeniul siguranței și calității, un organism de certificare pentru sistemul de management și personal cu sediul în Germania, TÜV Karpát fiind un partener al TÜV Thüringen și CCIR.

Sergiu VLĂDICĂ

23 iunie - Ziua funcționarului public

Ziua profesională a funcționarului public a fost instituită în Republică Moldova, printr-o hotărâre de Guvern, în 2012. Această zi nu a fost aleasă întâmplător, ci avându-se în vedere că, în 2002, Adunarea Generală a Națiunilor Unite a declarat ziua de 23 iunie ca Ziua Națiunilor Unite pentru Serviciul Public.

Scopul instituirii acestei zile a fost să fie consemnată importanța și eficiența

serviciului public pentru comunitate, să scoată în evidență contribuția serviciului public în procesul de dezvoltare, să exprime recunoștință pentru munca angajaților în serviciul public și să încurajeze tinerii să vină în acest sector.

Un rol important în pregătirea cadrelor profesionale pentru serviciul public al țării revine Academiei de Administrare Publică, unica instituție de profil din

sistemul învățământului superior din republică. De la fondarea Academiei, în 1993, peste 5000 de persoane au devenit specialiști cu studii superioare, post-universitare și de masterat. Din an în an se extinde numărul funcționarilor din autoritățile publice centrale și locale care au absolvit cursuri de formare și dezvoltare profesională și care la moment constituie peste 45 de mii persoane. Acade-

mia este unica instituție de învățământ superior acreditată de a pregăti doctoranzi în domeniul științelor administrative.

În pag. 2, la rubrica „23 iunie – Ziua funcționarului public”, este publicat un articol la această temă, semnat de Vlad CANȚÎR, președinte al Federației Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice din Republica Moldova.

Funcționarul public astăzi

Astăzi, în mod direct sau indirect, suntem în contact firesc cu funcționarii publici. Serviciile pe care le prestează administrațiile sunt numeroase și complexe. Noi le solicităm și beneficiem de ele.

Administrația publică prezintă diverse activități de organizare și transpunere în viață a fondului de servicii, având conformitatea cadrului legal în vigoare. Aceste activități se realizează de către autoritățile administrative centrale sau locale, organisme de stat, ce pot avea caracter de dispoziție, adică reglementări elaborate și emise pe bază și întru respectarea legii, precum și cu caracter de prestare a serviciilor publice de interes general sau local. Necesitățile și cerințele blocului social sau ale fiecărui cetățean sunt în proces de modificare permanentă și nu sunt aceleași într-un loc sau altul. În acest sens, e important să subliniem caracterul dinamic pe care trebuie să-l aibă administrația publică a unui stat.

Fiind în serviciile administrației publice centrale sau locale, funcționarul public trebuie să se manifeste ca un om civilizat și cult, preocupat fiind de nevoile colectivității. Datoria esențială a unui funcționar public este să muncească cu demnitate și responsabilitate, operativ și corect.

În context, Federația Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice (SINDASP) din Republica Moldova, promovând valorile autentice ale unui sindicalism veritabil, a susținut în permanență cadrul de performanță și calitate al statutului de funcționar public prin diverse forme de activitate și intervenție, având conformitatea rigidă a cadrului de competențe. Elementul deontologic, adecvat și valid, se consideră a fi unul cu efecte de fortificare a funcționalității statale și de fundamentare sensibilă a eficienței funcției publice din țară.

Vlad CANȚÎR,
președintele
Federației SINDASP

Statutul funcționarului public presupune multiple acțiuni care necesită competență, cunoștințe, deprinderi speciale, aptitudini și calități umane deosebite. În acest sens, Federația SINDASP organizează și desfășoară multiple acțiuni de informare și formare a funcționarilor, membri de sindicat pe domenii de competențe profesionale și sindicalizare autentică. În momentul formării și, ulterior, pe parcursul acumulării experienței în aceste domenii, angajatul în serviciul public se străduiește să acumuleze deprinderile necesare pentru a exercita la un înalt nivel calitativ obligațiile asumate.

Orice funcționar public este atât conducător, cât și subordonat. Indiferent de treapta ierarhică pe care e situat, funcționarul public trebuie să întrunească multiple calități care să facă activitatea sa cât mai eficientă. Evident, aceste capacități sunt dobândite

într-un proces îndelungat, prin studii temeinice și perseverente, printr-o informare continuă și laborioasă. Și aceste capacități, aceste cunoștințe temeinice funcționarul public le poate acumula doar la Academia de Administrare Publică, instituție unică de profil din sistemul învățământului superior din țară.

În mod evident, activitatea funcționarului public este reglementată de un șir de acte normative și juridice. În afara prescripțiilor normative și juridice rămâne o diversitate de relații reciproce între funcționarul public și societate. Toate acestea sunt în aria de acțiune a normelor sociale și moralei.

În ultimii 15-20 ani, în societatea moldovenească se conturează o criză de moralitate și deficiență de umanism. Or, în contextul maturizării sociale și naționale, un rol aparte îl au stilurile și comportamentul administrativ, condiția de maturitate a competențelor, alte forme de atitudine și abordare, care influențează direct asupra maselor sociale.

Această realitate e de actualitate în activitatea tuturor structurilor din administrația publică și a Federației SINDASP. Impor-

idealurilor depășite de vremuri, identificarea altor noi, produc situații neobișnuite, nereglementate de cadrul juridic actual. Astfel, profesionalismul și conținutul moral ale funcționarului public reprezintă elementele fundamentale, de care depinde ținuta comportamentală și autoritatea statală.

E nevoie, astăzi, ca toate instituțiile din administrația publică de orice nivel, inclusiv Federația SINDASP, alte organisme și structuri din societatea moldovenească să vină cu mai multă grijă și atenție față de elementul spiritual-etic în formarea funcționarului public. Deficiența de norme morale stimulează dominația puterii și constrângerii în societate. Forța devine unicul mecanism de a impune autoritatea, iar această formă de manifestare a puterii o au, adesea, funcționarii publici.

În proces de administrare statală un element definitoriu este comunicarea. Lipsa de dialog social, de comunicare suficientă și adecvată provoacă devieri și impedimente asupra imaginii instituțiilor din cadrul funcției publice din țară. Diversitatea și complexitatea caracteristicilor interlocutorilor, în contact cu funcționarul public, îi solicită capacități și aptitudini comunicative deosebite. Astăzi comunicarea reprezintă activitatea cea mai obișnuită și una principală în administrația publică.

În contextul celor expuse, Federația Sindicatelor Angajaților în Serviciile Publice își determină domeniile de activitate pentru o mai multă grijă și atenție față de formarea și perfecționarea sub toate aspectele a funcționarului public la nivelul standardelor europene și internaționale în strânsă conlucrare cu Academia de Administrare Publică.

tanța socială a elementului de moralitate în activitatea funcționarului public de astăzi e determinată de multipli factori politici, economici și sociali. Transformarea radicală a sistemului social-politic, a relațiilor de muncă, sociale, economice, pierderea sau anihilare a

Pe 4 iunie curent, rectorul Academiei de Administrare Publică, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, a avut o întâlnire cu Ileana MARIN, doctor, lector la Universitatea Washington din Seattle (SUA), aflată într-o vizită instituțională.

Dna doctor Ileana Marin se află la Chișinău pentru a pregăti desfășurarea programului „Romania, Moldova, and Ukraine: The Borderlands between East and West”. În cadrul acestui program, studenții americani vor veni la Chișinău în luna septembrie, unde vor face cunoștință cu specificul cultural al Republicii Moldova, vor analiza modul în care frontierele au un impact asupra particularităților socio-economice și politice, dar și a identității naționale.

Reprezentanta Universității Washington din Seattle (SUA) în vizită la Academia de Administrare Publică

Acest program va include și vizita studenților americani la Academia de Administrare Publică. Profesorii Rodica RUSU, doctor, conferențiar universitar, șef Catedră științe politice și relații internaționale, și Nicolae ȚĂU, doctor habilitat, profesor universitar, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Statele Unite ale Americii, Canada și Mexic (1993-1998), membru al catedrei, vor desfășura seminare interactive cu privire la politica externă a Republicii Moldova, în particular, relațiile de vecinătate cu România și Ucraina.

Programul va include și evenimente culturale, excursii tematice pe teritoriul Republicii Moldova.

În cadrul dialogului au fost discutate oportunitățile de cooperare dintre cele două instituții de învățământ. Dna doctor Ilea-

na Marin a luat cunoștință de activitatea subdiviziunilor Academiei, fiind impresionată de activitățile și realizările Academiei, dar și de modul de gestionare a instituției.

Cor. F. P.

Vizită de studiu în Italia în cadrul Programului de mobilitate a forței de muncă

În perioada 27-31 mai curent, o delegație a Republicii Moldova, din componența căreia au făcut parte reprezentanți ai Cămarilor de Stat, ai Ministerului Economiei și Infrastructurii, mediului de afaceri și societății civile, experți în domeniu, a efectuat o vizită de studiu în Italia cu scopul de a prelua experiența statului italian în domeniul economiei și antreprenorialului social. **Academia de Administrare Publică a fost reprezentată în această delegație de către Dinu MANOLE, șef Direcție relații internaționale.**

Vizita a fost organizată în cadrul Programului de mobilitate internațională a

forței de muncă, coordonat de Agenția ANPAL Servizi și finanțat de Ministerul Muncii și Politicilor Sociale al Italiei, implementat în colaborare cu Cancelaria de Stat a Republicii Moldova, urmare a prevederilor Acordului bilateral în domeniul migrației de muncă.

Delegația din Republica Moldova a avut întâlniri cu oficialități italiene, precum Domenico PARISI, Administrator unic ANPAL, Tatiana ESPOSITO, Director general pentru imigrație și politici de integrare, Gianni BARDINI, Coordonator pentru politicile aferente străinilor și minorilor străini în Italia, Alessandro LOMBARDI, Di-

rector general al Sectorului Terțiar și al responsabilității sociale a întreprinderilor, Vincenzo DE BERNARDO, Director Confcooperative/Federsolidarietà, Alberto ALBERANI, Director Legacoop. La întrevederi a participat și reprezentanta Ambasadei Republicii Moldova în Italia, Lilia Țicu.

Membrii delegației din Republica Moldova au studiat practicile italiene în administrarea și funcționarea întreprinderilor și cooperativelor sociale, fapt ce va facilita dezvoltarea capacităților experților moldoveni în vederea elaborării și implementării legislației în domeniul antreprenorialului social.

În cadrul întrevederilor, Dinu Manole a prezentat o sinteză privind realizările proiectului și perspectivele de viitor.

De asemenea, au fost efectuate vizite de studiu la o serie de întreprinderi sociale: Asociația Semi di Libertà, o organizație non-profit, cu misiunea de a combate recidiva deținuților prin

intermediul unor programe formative și profesionale; L'EmozioneNonHaVoce, organizație non-profit, ce susține incluziunea persoanelor cu autism; Alicenova, o cooperativă de tip A+B în provincia Roma.

Misiunea cooperativei este de a promova și de a favoriza tranziția tinerilor și adulților în condiții defavorizate spre piața muncii și întreprinderi. În acest scop, a fost creată o „întreprindere de tranziție”, în care se elaborează programe personalizate de dezvoltare personală și profesională.

La final de proiect, partenerii italieni și-au exprimat dorința de a obține o linie de finanțare pentru Republica Moldova în scopul implementării mai extinse a conceptului de economie socială în Republica Moldova.

Ina MACOVEI,
specialist principal,
Direcția relații
internaționale, AAP

Școala doctorală în științe administrative a Academiei de Administrare Publică, în conlucrare cu Consiliul științific al instituției, monitorizează întregul proces de studii doctorale - de la anul I prin formularea sarcinilor privind cercetarea științifică în conformitate cu tematica tezelor de doctorat și până la etapa finală de susținere a tezelor. În context, două întruniri au avut loc, recent, cu doctoranzii anului I și cu doctoranzii absolvenți, anii III (cu frecvență) și IV (cu frecvență redusă).

Ședința conducătorilor de doctorat și doctoranzilor privind susținerea finală a tezelor de doctorat

Pe 7 iunie curent, a avut loc ședința conducătorilor de doctorat și doctoranzilor absolvenți, anul IV și III, din cadrul Școlii doctorale în științe administrative a Academiei de Administrare Publică, la care au fost abordate chestiunile privind elaborarea și susținerea tezelor de doctorat, asistența științifico-metodică etc. Ședința a fost moderată de prorectorul Academiei, președintele Consiliului științific, Aurel SÎMBOTEANU, doctor, conferențiar universitar.

Dna Silvia DULSCHI, director al Școlii doctorale în științe administrative, doctor, conferențiar universitar, a prezentat o informație cu privire la realizarea planului de învățământ 2015 – 2019, a programelor de pregăti-

re avansată și de cercetare științifică de către doctoranzii absolvenți (anul IV, III), făcând referire la numărul de publicații științifice în reviste și acumularea creditelor, participarea la conferințe, simpozioane și mese rotunde. Au fost menționate, în context, două documente de bază de pregătire a tezelor – Ghidul de redactare a tezelor de doctorat și a rezumatului și Regulamentul privind organizarea și desfășurarea procesului de susținere a tezelor de doctorat în cadrul Academiei de Administrare Publică.

Despre gradul de elaborare a tezelor de doctorat au informat doctoranzii Vasile COMENDANT, Grigore CARPOVICI, Dina CHIRIAC, Alexandru TOMA și Viorica PRUTEANU.

Asupra tezelor de doctorat s-au pronunțat conducătorii tezelor Ion DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, decan al Departamentului studii superioare de master, Constantin SOLOMON, doctor habilitat, profesor universitar, Nicolae ROMANȚĂ, doctor în drept, profesor universitar, Angela POPOVICI, doctor, conferențiar universitar, Tatiana ȘAPTEFRĂȚI, doctor, conferențiar universitar, care au menționat că aplicarea noului sistem de pregătire a tezelor de doctorat a determinat o calitate mai bună în procesul de elaborare a tezelor, fiind și o comunicare mai complexă dintre conducători și doctoranzi, au venit, de asemenea, cu anumite re-

comandări în scopul susținerii cu succes a tezelor de doctorat.

Prorectorul Academiei, Aurel Sîmboteanu, a prezentat informația „Cu privire la Regulamentul privind organizarea și desfășurarea procesului de susținere a tezelor de doctorat în cadrul Academiei de Administrare Publică”, a specificat etapele și procedura de susținere a tezelor de doctorat în contextul noii legislații în domeniu, îndrumând doctoranzii să fie perseverenți și activi pentru a ajunge bine pregătiți la etapa finală din toamnă de susținere a tezelor de doctorat.

Cor. F. P.

Noi sarcini pentru doctoranzii anului întâi de studii

Pe 31 mai, curent, la Academia de Administrare Publică a avut loc o întrunire a doctoranzilor anului întâi din cadrul Școlii doctorale în științe administrative cu participarea conducătorilor de doctorat ai acestora la care au fost discutate mai multe chestiuni privind derularea studiilor doctorale. Întrunirea a fost moderată de prorectorul Academiei, președintele Consiliului științific, Aurel SÎMBOTEANU, doctor, conferențiar universitar.

Dna Silvia DULSCHI, director al Școlii doctorale în științe administrative, doctor, conferențiar universitar, a

prezentat o informație cu privire la realizarea programei de pregătire avansată de către masteranzii anului întâi în perioada 1 noiembrie 2018 – 31 mai 2019. Doctoranzii au participat activ în procesul de studii, însușind patru discipline fundamentale privind aspectele teoretico-conceptuale ale organizării și funcționării administrației publice, metodologia cercetării științifice în domeniul științei administrației, sistemele administrative moderne, practicile europene de organizare și funcționare a sistemelor administrative, inclusiv în domeniul procesului decizional.

Realizarea programei de pregătire avansată a doctoranzilor anului întâi prezintă o pregătire pentru următoarea etapă a studiilor doctorale – parcurgerea programei de cercetare științifică a temelor care reies din granturile doctorale obținute prin concurs. În acest sens, secretarul Consiliului științific, dl Ion DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, a formulat sarcinile asupra realizării cărora trebuie să-și concentreze atenția doctoranzii în următoarea etapă de studii. Astfel, către luna octombrie curent, doctoranzii trebuie să elaboreze și

să prezinte pentru discuție în cadrul comisiilor de îndrumare proiectele științifice asupra temelor de cercetare și un referat cu reflectarea gradului de investigare a temelor respective.

În cadrul întrunirii, asupra problemelor discutate s-au pronunțat conducătorii de doctorat Constantin SOLOMON, doctor habilitat, profesor universitar, Angela POPOVICI, doctor, conferențiar universitar, Tatiana ȘAPTEFRĂȚI, doctor, conferențiar universitar.

Cor. F. P.

Etica și integritatea funcționarului public

Integritatea, transparența și responsabilitatea administrației publice față de comunitate sunt elemente care fundamentează încrederea comunității în aceste instituții. Integritatea nu înseamnă doar lipsa corupției, ci presupune îmbunătățirea comu-

nicării și a transparenței procesului de luare a deciziilor publice pentru a nu crea suspiciunea că interesul privat prevalează asupra interesului public.

Academia de Administrare Publică, în temeiul Hotărârii Guvernului Republicii Mol-

dova nr. 121 din 27.02.2019 cu privire la comanda de stat privind dezvoltarea profesională a funcționarilor publici în anul 2019, a organizat, în perioada 10 – 12 iunie 2019, cursul de dezvoltare profesională cu tematica „Etică și integritate” pentru funcționarii publici cu funcții de conducere din cadrul autorităților administrației publice centrale cu durată de 24 de ore.

Scopul cursului l-a constituit consolidarea cunoștințelor, dezvoltarea abilităților și modelarea atitudinilor/comportamentelor necesare

funcționarilor publici pentru exercitarea eficientă a funcției publice și promovării integrității personalului în autoritățile publice.

Realizarea obiectivelor cursului a fost asigurată de aplicarea metodelor andragogice în procesul de instruire: prezentări, discuții, exerciții în grup, brainstorming, schimb de experiență.

Elena TATAROV,
specialist principal,
Departamentul
dezvoltare profesională

Problematica managementului serviciilor publice dobândește semnificație deosebită într-un mediu social și politic în care aspectele de conținut, calitate, eficiență, finanțare a acestui sector de activitate sunt dinamice și într-o continuă perfecționare. Managementul serviciilor publice are ca obiect cunoașterea proceselor și relațiilor de management din administrația publică pentru perfecționarea, organizarea și funcționarea structurilor administrative, în funcție de necesitățile economico-sociale, de gradul de înzestrare tehnică, de nivelul general de cultură, cu scopul realizării unor servicii publice eficiente, potrivit nevoii sociale generale și satisfacerii interesului public.

Ținând cont de actualitatea subiectului dat, precum

și întru realizarea Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.121 din 27 februarie 2019 cu privire la comanda de stat privind dezvoltarea profesională a funcționarilor publici în anul 2019, Academia de Administrare Publică a desfășurat în perioada 10 – 12 iunie, cursul „Managementul serviciilor publice”.

Cursul a fost destinat funcționarilor publici de execuție din cadrul autorităților administrației publice centrale fiind axat pe consolidarea cunoștințelor, dezvoltarea abilităților și modelarea atitudinilor necesare participanților la curs în vederea exercitării unui management eficient al serviciilor publice.

În cadrul cursului participanții au analizat

Managementul serviciilor publice

conceptele de bază ale managementului serviciilor publice și cadrul normativ al organizării serviciilor publice, au identificat căile lor de modernizare, și-au dezvoltat abilitățile de a efectua analiza serviciilor publice și de utilizare a instrumentelor de prestare a serviciilor publice etc.

Cursul a fost prestat de cadrele didactice ale Aca-

demiei cu vastă experiență în domeniu, care vor stimula implicarea activă a participanților prin utilizarea metodelor andragogice moderne.

Tatiana NAIZAMBAEV,
specialist principal,
Departamentul
dezvoltare profesională

Gestionarea eficientă a stresului

Întru realizarea Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 121 din 27 februarie 2019 cu privire la comanda de stat privind dezvoltarea profesională a funcționarilor publici în anul 2019 și ținând cont de actualitatea subiectului dat, Academia de Administrare Publică a desfășurat, în perioada 5 – 7 iunie, cursul „Gestionarea eficientă a stresului”.

Cursul a fost destinat funcționarilor publici

de conducere/ execuție din cadrul autorităților administrației publice centrale fiind axat pe dezvoltarea competențelor profesionale ale participanților la curs necesare pentru determinarea factorilor de stres și utilizarea metodelor eficiente de gestionare a stresului la locul de muncă.

În cadrul cursului participanții au analizat conceptele de bază privind stresul și managementul

stresului, au identificat și diferențiat categoriile principale ale factorilor de stres în autoritățile publice, sursele stresului în autoritățile publice și consecințele negative ale stresului pentru funcționarul public și pentru autoritatea publică, au aplicat metodele de schimbare a percepției, comportamentului, care permit optimizarea nivelului de stres, s-au familiariza cu tehnicile de gesti-

onare eficientă a stresului organizațional etc.

Cursul a fost prestat de cadrele didactice ale Academiei cu vastă experiență în domeniu, care vor stimula implicarea activă a participanților prin utilizarea unor metode andragogice moderne.

Viorica ȚARĂLUNGĂ,
specialist principal,
Departamentul
dezvoltare profesională

„Gala Businessului Moldovenesc” – eveniment de anvergură pentru oamenii de afaceri din Republica Moldova

În ziua de 30 mai, la Capitoles Park, într-o atmosferă de înaltă solemnitate, a avut loc „Gala Businessului Moldovenesc” care reprezintă ceremonia de decernare a premiilor învingătorilor concursurilor „Marca Comercială a anului”, „Premiul pentru realizări în domeniul calității”, Medalia de aur a expoziției naționale „Fabricat în Moldova”.

La eveniment au fost prezenți circa 350 de invitați, inclusiv reprezentanți ai Președinției, membri ai Guvernului, diplomați, reprezentanți ai autorităților publice locale, ai instituțiilor și

companiilor autohtone, și ai Academiei de Administrare Publică.

Printre cei care s-au bucurat de înalte distincții au fost conducători de întreprinderi și autorități publice

– absolvenți ai Academiei: Veceaslav Eni, director general „TERMOELECTRICA” S.A., Denis Bumacov, director comercial la fabrica de înghețată „SANDRILIONA” din Ialoveni, Boris Ivasii, S.A.

„HIDROINPEX”, Soroca, Mihail Burușciuc, vicepreședinte al raionului Florești.

Academia vine cu cele mai cordiale cuvinte de felicitare și este mândră de faptul că o parte din performanțe și le poate, pe drept, atribui grație cunoștințelor și competențelor manageriale pe care a reușit să le cultive la acești tineri și ambițioși conducători.

Ion DULSCHI,
doctor, conferențiar
universitar, decan al
Departamentului studii
superioare de master

Managementul cunoștințelor – managementul calității

Premiul pentru realizări în domeniul calității, cu care a fost distinsă SA „HIDROINPEX” din Soroca la Gala Businessului Moldovenesc din acest an, constituie o dovadă relevantă a modernizării continue a uzinei în baza cunoștințelor și competențelor manageriale ale conducerii, specialiștilor întreprinderii, una dintre puținele întreprinderi din țară care a rezistat provocărilor timpului și s-a dezvoltat în continuare. **Un merit în această ascensiune aparține și inginerului sculer și pe tehnica securității, Boris Ivasii, care activează aici de peste 40 de ani în diferite funcții de conducere.** Fiind un specialist de înaltă calificare și cu aptitudini inovatoare, dumnealui i-a fost încredințată funcția de vicepreședinte al raionu-

lui Soroca, unde a activat pe parcursul anilor 2011 – 2015. Caracterul său de a fi permanent cu un pas înainte, de a gândi inovativ a rezultat în elaborarea în această perioadă a mai multor proiecte de infrastructură pentru raion cu investiții totale de peste un miliard de lei

„Vreau să subliniez aici, intervine Boris Ivasii, că, în mare parte, aceste realizări le datoriez cunoștințelor acumulate la Academia de Administrare Publică. Când am fost numit în funcția de vicepreședinte de raion am înțeles că, fără cunoștințe trainice în domeniul științelor administrative, îmi va fi foarte greu să-mi îndeplinesc la nivel această funcție responsabilă și am aplicat la Academia de Administrare Publică, unde am făcut studiile de masterat și am scris teza de master cu tema „Dezvoltarea durabilă, infrastructura. Studiul de caz, raionul Soroca”.

Sunt recunoscător profesorilor Ion Dulschi, Tatiana Șaptefrăți, Rodica Rusu, Tatiana Savca, Vlad Canțir, Orest Tărăță, cu care mențin și acum bune relații de cooperare”.

Revenit la uzină în 2015, a continuat activitățile de mo-

dernizare și re tehnologizare a proceselor de producție, aplicând creativ cunoștințele și capacitățile manageriale, însușite la Academia de Administrare Publică, accentul fiind pus pe calitate, conform Certificatului internațional al calității ISO-2015. Cu atât mai mult, calitatea motoarelor hidraulice ale uzinei sunt înalt apreciate în Rusia, Belarus, Ucraina, în alte țări din arealul postsovietic, unde sunt

exportate produsele uzinei.

Rezultate confirmate și de participarea, în ultimul timp, la concursul republican al calității în cadrul expoziției naționale „Fabricat în Moldova”, la ultimele două concursuri naționale SA „HIDRO-

INPEX” devenind laureat al premiului pentru realizări în domeniul calității.

„Sunt mândru că am participat la Gala Businessului Moldovenesc, mărturisește Boris Ivasii, și să primesc acest premiu, care este un rod al înțregului colectiv al uzinei, un colectiv unit, și, mă gândesc, că ar fi binevenită o continuă colaborare cu Academia de Administrare Publică pentru a ne perfecționa în domeniul managementului calității întru noi realizări de valoare pentru SA „HIDROINPEX” care, în toamnă, va marca 45 de ani de la fondare.

Sunt încrezut, Academia de Administrare Publică are viitor și va fi solicitată tot mai mult de aspiranții la funcțiile din serviciul public al țării, dar și din sectorul real al economiei. Datorită eforturilor conducerii, procesul de studii, baza tehnico-materială sunt destul de avansate, fiind o instituție de elită în domeniul științelor administrative și foarte necesară pentru cursul european al țării noastre” a mai spus Boris Ivasii.

**Pentru conformitate -
Ion AXENTI**

Proiectul PNUD „Migrație și dezvoltare locală”, finanțat de Guvernul Elveției, vine să contribuie la realizarea politicilor sociale ale Guvernului Republicii Moldova privind valorificarea migrației pentru dezvoltare locală, pe de o parte, și reintegrarea eficientă a migranților reveniți în țară, pe de altă parte. Proiectul este implementat în două faze consecutive, având obiectivul de a sprijini dezvoltarea comunităților din Republica Moldova afectate de migrație, prin îmbunătățirea serviciilor publice locale și stimularea activităților economice generatoare de venituri, inclusiv prin încurajarea implicării economice a diasporei în procesul de revitalizare economică a localităților de baștină și reintegrarea eficientă a migranților reveniți în câmpul muncii. Despre realizările și perspectivele acestui proiect ne relatează **managerul de proiect, Oxana MACIUCA**.

Migrația ca factor de dezvoltare locală

În cadrul primei etape a proiectului (2015-2018) au fost selectate 38 de localități beneficiare, distribuite uniform în toată țara. Acestea au fost primele primării din Republica Moldova care au demonstrat că, dacă este gestionată eficient, migrația poate deveni o oportunitate la nivel local, generând beneficii atât pentru comunitatea locală, cât și pentru cei care au plecat. Ca rezultat, peste 10.000 de membri din aceste comunități, inclusiv migranții, au fost parte a dezvoltării locale și au susținut financiar peste 55 proiecte de dezvoltare în localitățile lor de origine, în strânsă colaborare cu autoritățile publice locale. Suma totală a investițiilor diasporei pentru a aduce servicii mai bune acasă se ridică la 4,5 mln. de lei, situație fără precedent în Republica Moldova. De asemenea, dacă ne referim la muncitorii migranți reveniți în Moldova, aceștia au avut acces la servicii complexe de suport de reintegrare și angajare în câmpul muncii acasă. Realizarea proiectelor a fost posibilă datorită granturilor oferite de Guvernul Elveției, în valoare totală de 1,19 milioane de dolari.

În cadrul etapei a doua a proiectului (2019-2022) vor fi selectate alte 35 APL-uri partenere, cu care vom lucra, în special, pe aprofundarea legăturii dintre migrație și dezvoltarea economică locală. Ulterior, în baza unui concurs adițional, vor fi selectate 25 de localități (dintre cele 35 preselectate) în vederea acordării unor finanțări nerambursabile (granturi) de

până la 60.000 USD pentru implementarea proiectelor identificate de dezvoltare economică locală.

Impactul migrației este simțit preponderent la nivel local, astfel că autoritățile publice locale sunt actorii-cheie responsabili să gestioneze aceste oportunități într-un mod eficient.

Urmare a implementării Proiectului MiDL în Republica Moldova, autoritățile publice locale au conștientizat acest rol și au schimbat abordarea și viziunea vizavi de fenomenul migrației, manifestându-și intenția de a implementa noi proiecte în comun cu comunitatea locală și cu cei plecați peste hotare. Aceasta a fost posibil cu suportul Asociațiilor de Băștinași (AdB), care au devenit parteneri de încredere ai primăriilor în procesul de dezvoltare locală. Astfel, autoritățile locale au întreprins eforturi concrete pentru a transforma migrația dintr-o problemă într-o oportunitate la nivel local, prin consultarea, implicarea și mobilizarea migranților în calitate de parteneri de dezvoltare. Cifrele au arătat că resursele donatorilor au generat investiții duble din partea APL, ale comunității

locale și ale Asociațiilor de Băștinași.

La etapa actuală, există deja circa 40 de Asociații de Băștinași funcționale, care au implementat peste 300 de proiecte sociale și inițiative în comunități. Și numărul lor este în creștere, la ora actuală fiind inițiate alte peste 100 de AdB în baza acestui model, cu suportul CALM, utilizând metodologia PNUD. Comunicarea cu băștinașii a fost realizată prin 200 de evenimente organizate cu participarea migranților. Totodată, paginile create pe rețele de socializare, au adunat peste 40.000 de membri activi.

Astfel, au fost implementate trei categorii de proiecte: 38 de proiecte comunitare (servicii de recreere și sport, apeduct și canalizare, iluminat public, servicii de întreținere a drumurilor locale și alte servicii comunale complexe), 14 proiecte de dezvoltare economică a localităților (turism local, infrastructură mai bună, parteneriate pu-

blice-private pentru extinderea afacerilor existente, condiții mai bune create pentru comercializarea produselor agricole, precum și oportunități pentru procesarea deșeurilor) și patru proiecte intercomunitare (serviciu de pompieri, turism rural, serviciu de evacuare a deșeurilor și de construcție a unui azil pentru persoane în etate). Toate aceste proiecte au fost cofinanțate și implementate de autoritățile publice locale (APL) în parteneriat cu Asociațiile de Băștinași.

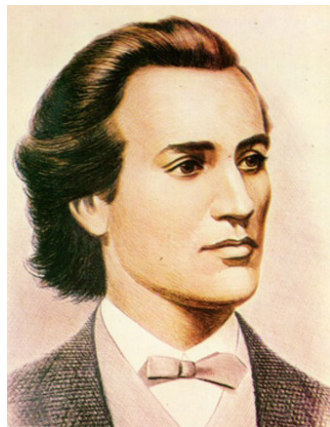
Totodată, Asociațiile de Băștinași au fost invitate să aplice pentru a beneficia de suport sub formă de asistență tehnică și financiară (cofinanțare de până la \$10.000 în baza principiului 1+1) sau să aplice pentru a beneficia de suport sub formă de asistență tehnică și financiară (finanțare de \$1.000), toate în vederea implementării unor noi proiecte de dezvoltare locală.

Poetul nostru național, Mihai Eminescu, este și un poet neasemuit al „teului”, cu care, identificat pe mai departe metaforic, ne urcă imaginar vară de vară în sfera lui Cireșar prin care și-a împlinit destinul (la 15 iunie 1889) și ne poartă ca o chemare dincolo de inima lunii din care și-a luat zborul sufletească spre cerurile nemuririi cucerite prin Opera sa de o viață. Cel care s-a întrebat din tinerețe „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie?” (1867) avea să ne facă să ne amintim oricând peste secole și milenii de postuma „Fiind băiet, păduri cutreieram” (1878) inspirat de o clipă divină pe care niciun cititor adevărat al Luceafărului poeziei românești nu-l poate da uitării vreodată.

Vraja cerească a viersului eminescian îți rămâne în suflet pentru totdeauna. La limpezimea ei de cleștar au lucrat, se vede, giuvaierii dintre giuvaierii, cizelând până la infinit armonia Întregului rotund al Limbii, încapând într-o vocabulă poetică tot cosmosul gândirii și simțirii personale și naționale a Celui care a făcut înconjurul lumii prin limbile în care a fost tălmăcită lirica sa inimitabilă. Fără ca să vrem, începem a reciti în minte, la mijloc de iunie, primul octet (din cele patru...) ale poemului și ne transformăm pe dată cuceritori de măiestria artistică a Creatorului ei nepereche: „Fiind băiet păduri cutreieram/ Și mă culcam ades lângă izvor,/ Iar brațul drept sub cap eu mi-l puneam/ S-aud cum apa sună-ncetisor/ Un freamăt lin trecea din ram în ram/ Și un miros venea adormitor/ Astfel ades eu nopți întregi am mas,/ Blând îngănat deal valurilor glas”.

Natura românească mai sublimă și mai de acasă, după Vasile Alecsandri, rar poet care s-o fi cântat/imnificat direct și indirect decât geniul eminescian. Lirica de dragoste, alte poeme din creația sa (gen „Făt-Frumos din tei”, „Povestea teului”)

au monumentalizat pentru totdeauna măreția plaiurilor românești indescriptibile prin arhitectura lor unică. Sentimentul Naturii și al Omului (inclusiv în Scrisori, în sonete, în celebra „Doamnă”) sunt exprimate într-un mod original și nou pentru orice epocă secular-milenară, până Poetului dăruindu-ne prin aceste pânze de-o vibrație cosmică inepuizabilă o icoană a sufletului său intraductibil prin nemărginirii lui cosmice și imnice.

Anotimpul despărțirii karmice de țara de origine este vegheat de odorul florilor de tei, de arborii înșiși ce i-au înțeles numele spre gloria Neamului pe care l-a imortalizat în poeziile sale de-o scripitoare perfecțiune literară, dacă nu excepțională și vizionară. Odorul florilor de tei are ceva eminescian deosebit de revelator în felul de a-i reînvia chipul de Luceafăr nestins pe bolta inimilor contemporanilor săi de oricând și de oriunde. El dă o altă conotație momentului estival de vârf din preajma solstițiului de vară pe care l-a atins prin destinul cristic și capricornic al Marelui Clasic.

Cartea, monumentul acesteia, va avea întotdeauna un semn aparte păstrat în taina paginilor spre luarea aminte că în viața astrală pot fi doar visați, pe când în cea terestră ei ne pot traduce imaginar dorul milenar de

Dimensiunea estival-autumnală sau eminesciană a „Teului”...

Poetul lor iubit. Asociațiile au și ele rodul și farmecul lor relevant și polivalent, „pogorător din negura de vreme” a spațiotimpului carpantin și danubian-pontic, asupra cărora geniul eminescian s-a aplecat cu multă tragere de inimă și cu o mare responsabilitate cetățenească, națională, dacă nu voievoдалă.

A-l reciti pe un asemenea poet de mare rezonanță clasică și universală prin grila „teului” este nu numai o întâmplare frumoasă cu rădăcini geto-dacice în mitologia română a Creatorului, dar și o irezistibilă și dogoritoare dorință de a vedea dincolo de coloana luminoasă a foilor autumnale aurite de netrecerea verii din imaginația ce ne întoarce la izvorul rădăcinilor baștinei,

țării de origine și a Metaforei Teului prin care Natura-Mamă ne eminescantizează în felul ei apoteotic și rapsodic lira Poetului-nepereche al românilor de pretutindeni, al celor ce văd în foile aurifere ale acestui arbore un simbol al inexprimabilului/ inefabilului hotărnicind cu clipa veciei și cu armonia melodiei estival-autumnale, cu sonorități de romanță în care se simte aceeași eternă suflare poetică mitică, venind din sentimentul eminescian intraductibil față de valorile noastre spirituale (gen „Sara pe deal”, „De ce nu-mi vii?”, „Pe lângă plopii fără soți”, „Mai am un singur dor...” etc., etc) permanente și general-umane.

Tudor PALLADI

Criticilor Mei

Mihai Eminescu

Multe flori sunt, dar puține
Rod în lume o să poarte,
Toate bat la poarta vieții,
Dar se scutur multe moarte.

E ușor a scrie versuri
Când nimic nu ai a spune,
Înșirând cuvinte goale
Ce din coadă au să sune.

Dar când inima-ți frământă
Doruri vii și patimi multe,
Ș-a lor glasuri a ta minte
Stă pe toate să le-asculte,

Ca și flori în poarta vieții
Bat la porțile gândirii,
Toate cer intrare-n lume,
Cer veștmintele vorbirii.

Pentru-a tale proprii patimi,
Pentru propria-ți viață,
Unde ai judecătorii,
Ne'ndurații ochi de gheață?

Ah! atuncea ți se pare
Că pe cap îți cade cerul:
Unde vei găsi cuvântul
Ce exprimă adevărul?

Critici voi, cu flori deșerte,
Care roade n-ați adus -
E ușor a scrie versuri
Când nimic nu ai de spus.

Sistem performant de iluminat public pentru orașul Călărași

Orașul Călărași își propune să devină orașul cu cel mai performant sistem de iluminat public prin proiectul „Eficientizarea iluminatului public în orașul Călărași – Licurici în inima codrilor”, implementat de primărie, în parteneriat cu IDIS „Viitorul”. Detalii, în interviul realizat cu Cristina SMOLENSCHI, specialist în scrierea proiectelor și investiții, primăria Călărași.

CORRESPONDENTUL: Ce reprezintă proiectul și care este perioada de implementare?

Cristina SMOLENSCHI: Proiectul „Efficient public lighting in Calarasi city - Firefly in the heart of forests” (Eficientizarea iluminatului public în orașul Călărași - Licurici în inima codrilor) este un Proiect de eficiență energetică ce prevede renovarea și modernizarea rețelei de iluminat public în orașul Călărași (21 de kilometri iluminat public stradal și iluminarea arhitecturală a două clădiri publice). **Ca rezultat, proiectul va asigura o economie reală de 6 500 euro pe an, ce va permite reducerea emisiunilor de CO2 cu circa 30 la sută și, inclusiv, a costurilor de întreținere și exploatare.** Noile tehnologii vor permite ca sistemul de iluminat public să fie gestionat de la distanță. Startul proiectului a fost dat pe 22 decembrie 2017, când a fost semnat contractul de grant, și urmează să fie finalizat până la sfârșitul acestui an.

Proiectul este implementat de primăria or. Călărași în parteneriat cu Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”, fiind finanțat de Uniunea Europeană în cadrul Programului regional de vecinătate

estică în sprijinul inițiativei Parteneriatul estic privind dezvoltarea urbană durabilă, Inițiativei UE EU4 Energy prin intermediul Programului „Convenția primarilor - proiecte demonstraționale” (CoM-DeP). Bugetul proiectului constituie 680.750 de euro.

De menționat că în cadrul acestui proiect, în premieră pe țară, a fost efectuat auditul energetic. Conform legislației și cerinței finanțatorilor auditul energetic este obligatoriu pentru toate proiectele de eficiență energetică, finanțate sau cofinanțate din bani publici. Auditul energetic este necesar pentru a identifica cele mai eficiente măsuri de economisire a energiei și pentru a aprecia costurile de investiție din cadrul proiectului.

COR.: Care sunt rezultatele auditului?

C. Sm.: Potrivit raportului energetic, sistemul de iluminat stradal din orașul Călărași are o lungime de peste 48 de kilometri cu un grad de funcționare de 54%. Calculele au arătat că tehnologiile LED vor permite reducerea cu mult a costurilor de întreținere pentru un sistem public de iluminat modern. Datorita auditului energetic executat au fost anali-

zate soluții de intervenție, cerințele tehnice recomandate pentru corpurile de iluminat ce urmează a fi instalate și alte detalii tehnice prioritare.

COR.: Cum este promovată eficiența energetică în orașul Călărași?

C. Sm.: Domeniul eficienței energetice este promovat în baza statutului primăriei Călărași de membru al Convenției Primarilor pentru Energie Durabilă și Climă. Astfel, din 2013, ne-am aliniat la celebrarea Săptămânii Europene dedicată „Zilelor Energiei”. Anul acesta, săptămâna energetică va fi marcată în perioada 17-21 iunie. În prezent, s-a dat startul concursului de desen tematic pentru elevi „Energia din jurul meu”, care va fi finalizat pe 16 iunie curent, lucrările premiate urmând a fi prezentate la o expoziție ce va fi vernisată în spațiu public. Toate acestea au scopul de a conștientiza populația despre importanța eficientizării energetice, despre măsurile întreprinse în domeniu pentru confortul și securitatea publică a cetățenilor. În același context, urmează să fie organizat, în timpul apropiat, un forum regional privind oportunitățile de investiții în domeniul eficienței energetice.

Aici aș vrea să remarc un fapt relevant. În calitatea mea de funcționar public în cadrul primăriei am beneficiat de cursurile de dezvoltare profesională de la Academia de Administrare Publică care au contribuit nemijlocit la dezvoltarea abilităților mele de scriere a proiectelor, dar și a schimbului de experiență. Desigur, voi participa cu mult interes și pe viitor la aceste cursuri care mă vor ajuta să fiu un specialist mai bun și să avansez în cariera mea profesională. Aduc sincere mulțumiri experților care au oferit suport la scrierea proiectului, conducerii Academiei de Administrare Publică pentru oportunitatea deosebită de a învăța continuu și a avansa în plan profesional.

**Interviu realizat de
Ion VLADIMIR**

Notă. Inițiativa EU4Energy acoperă tot sprijinul UE ce vizează îmbunătățirea furnizării energiei, a securității energetice și conectivității, precum și promovarea eficienței energetice și a utilizării resurselor regenerabile în țările Parteneriatului Estic: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Republica Moldova și Ucraina. UE oferă acest sprijin prin intermediul finanțării proiectelor și programelor care contribuie la reformarea piețelor energetice și la reducerea dependenței și consumului național de energie. Pe termen mai lung, aceasta face furnizarea de energie mai fiabilă, transparentă și accesibilă, reducând astfel deficitul energetic și facturile la energie atât pentru cetățeni cât și pentru sectorul privat.

Primăria Călărași este un bun exemplu pentru alte autorități publice locale de a elabora proiecte și a beneficia de finanțare din partea UE pentru eficientizarea energetică în scopul dezvoltării durabile a localităților spre binele cetățenilor.

Starturi vesele pentru copii la Academie

A devenit o frumoasă tradiție pentru Academia de Administrare Publică de a oferi anual spațiu pentru organizarea manifestărilor cultural-sportive pentru copii din familiile socialmente vulnerabile cu prilejul Zilei internaționale a copilului. Dna Ludmila COJUHARI, directorul Centrului de Resurse și Ajutor pentru Copii, organizatorul manifestațiilor, menționează că de mai mult timp sunt stabilite bune relații de colaborare cu Academia care oferă gratis spațiu, un teren foarte bun pentru asemenea competiții.

Actualmente, la Centru sunt amplasați 17 copii și adolescenți cu vârsta cuprin-

să între 12 și 18 ani, dar la aceste activități sunt aduși și copiii din familiile social vulnerabile de la centrele de zi. Anul acesta au sosit copii de la 8 centre de zi din raioanele Edineț, Orhei și Leova, în total peste 170 de copii.

O atmosferă sufletească, de bucurie și glasuri de copii a dominat, pe 11 iunie, terenul spațios al Academiei, unde au fost organizate activități interactive, „Starturi vesele”, întreceri sportive, multe alte jocuri interesante pentru copii, activi și ambițioși de a deveni învingători în jocurile lansate.

Activitățile interactive au continuat pe parcursul întregii zile, iar în final copiilor le-au fost oferite cadouri. Dna

Ludmila Cojuhari spune că toate aceste activități sunt sponsorizate an de an de partenerul Centrului din Suedia, Fredrik Olsson. Potrivit directoarei, Centrul are permanent în atenția sa copii

fără tutelă părintească și din familiile socialmente vulnerabile pentru a le asigura un viitor decent și incluziunea lor reușită în societate.

Cor. F. P.

Protecția copilului - o prioritate pentru raionul Drochia

Tudor GOLBAN,
șef Direcție
Asistență Socială
și Protecție a
Familiei, Drochia

Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei (DASPF) a Consiliului raional Drochia, ca autoritate tutelară teritorială, acordă o atenție permanentă sistemului de prevenire a separării copilului de familie. De la acest principiu universal și indubitabil, de la această premiză esențială pornește programul nostru de prevenire a separării copilului de familie. Iar dacă familia e totul pentru un copil, trebuie să acționăm astfel, încât membrii ei să rămână împreună chiar și în cele mai complicate circumstanțe.

În ultimii ani, de când am

instituit serviciul social de sprijin familial pentru familii cu copii, am prevenit separarea a peste 400 de copii din familiile lor naturale, printr-o gamă largă de intervenții. Numai în anul 2018, prin intermediul serviciului de sprijin familial pentru familiile cu copii, am susținut peste 100 familii, unde cresc și sunt educați peste 320 de copii. Aceste familii au primit ajutoare bănești consistente, ceea ce le-au permis să depășească situațiile de dificultate. Am ajutat financiar mai multe familii pentru procurarea caselor de locuit, crearea condițiilor decente de trai pentru copii și am învățat familiile și copiii să-și dezvolte capacitatea de a face față problemelor și să dobândească aptitudinile, calitățile, cunoștințele și abilitățile relaționare, ceea ce diminuează riscul, mai ales, în perioadele stresante ale vieții.

În anul 2018, am acordat ajutor bănesc acestor familii în sumă de peste 1,1 mln. de lei. Serviciul social de sprijin pentru familii cu copii este inclus în pachetul minim de servicii sociale, susținut de Guvernul Republicii Mol-

dova. În urma monitorizării acțiunilor noastre am observat că peste 90% dintre familiile sprijinite au rămas alături de copiii lor. Cu alte cuvinte, în lipsa intervenției noastre (care s-a făcut doar în acele situații, în care separarea copiilor de părinți era iminentă) 187 copii ar fi intrat în sistemul de protecție de stat, cu urmări grave atât în privința traumelor pe care le-ar suferi copiii cât și în privința efortului bugetar uriaș, exponențial crescut de la un an la altul (întrucât copiii respectivi, odată intrați în protecția statului, rămân în acest sistem pe termen lung).

O copilărie fericită în sânul familiei constituie baza unei vieți normale, independente, în care copilul, ajuns adult, conștientizează valoarea comunității din care face parte. O copilărie ciuntită în mediul instituțional, ruptă de familie și de dragostea pe care aceasta o oferă necondiționat copiilor, atrage după sine probabilitatea unei vieți dificile, sortită dependenței de sistemul social de stat, în care copilul ajuns adult rămâne un etern beneficiar al prestațiilor so-

ciale. Și asta nu din vina lui, ci a sistemului care nu a intervenit la timp de a preveni un lanț de efecte negative, în primul rând, asupra copilului.

E clar, copii au nevoie de familia lor, de părinți. Dar ce ne facem atunci, când constatam că unii copii sunt neglijăți, abuzați, lipsiți de cele mai elementare drepturi ale lor chiar de părinții lor. În atare situație, noi, împreună cu autoritățile tutelare locale, intervenim și asigurăm protecție tuturor copiilor a căror viață este în pericol. În raionul Drochia a fost creată o rețea de servicii de tip familial – Case de Copii de Tip Familial (CCTF) - care ne permit să oferim protecție copiilor luați din familie. În raion avem deschise 8 asemenea case de tip familial în care cresc și sunt educați 36 de copii.

În general vorbind, raionul Drochia face față cerințelor și exigențelor timpului și are pârghii suficiente pentru intervenții riguroase în lucru cu familiile cu copii în situații de risc, cu familiile aflate în situație de maximă vulnerabilitate.

Comunicarea este un mecanism prin care relațiile umane există și se dezvoltă. Comunicarea permite crearea legăturilor

între oameni, între instituții, între instituții și oameni - legături de esență informațională asemănătoare unor punți invizibile.

În acest număr este abordat, în baza Ghidului practic „Instrumente de bună guvernare la nivel local” Parteneriatul interactiv funcționar public – cetățean care presupune circulația informației în ambele sensuri.

Comunicarea instituțională și externă a administrației publice

Comunicarea instituțională este un instrument eficient utilizat de către organizațiile publice (și nu numai) pentru reușită: pentru crearea unei imagini publice pertinente, pentru traversarea unei crize, pentru crearea unui climat favorabil în cadrul organizației, pentru schimbarea comportamentului uman față de serviciile oferite pe piață și, nu în ultimul rând, pentru apărarea/atacarea concurenței prin mijloace legale.

Comunicarea instituțională are ca obiect prezentarea ansamblului de activități ale organizației, a modului de afirmare a identității și imaginii, ea însoțind în general politica instituției.

Forme ale comunicării externe în administrația publică locală:

- publicitatea – prin intermediul mass-media sau prin propriile materiale publicitare;
- sponsorizările – finanțarea activităților culturale sau sportive din localitate;
- mecenatul – ajutor financiar sau logistic acordat artiștilor, organizațiilor umanitare sau nonprofit;
- articole – prezintă autoritatea publică locală în publicații de specialitate;
- organizarea de standuri la târguri și forumuri;
- organizarea de zile ale ușilor deschise;
- acțiuni de consiliere și ajutorare a altor instituții similare.

Instrumente și canale de comunicare în administrația publică locală.

Buletinele informative pot fi săptămânale, lunare, trimestriale, tipărite sau realizate în format electronic, trimise prin poștă, fax sau prin mail și constituie unul dintre cele

mai bune instrumente pentru informarea continuă a publicului.

Buletinul trebuie să conțină informații utile pentru cititori și să fie atractiv, să aibă articole scurte pe teme interesante, și nu transcrieri lungi de documente juridice, să includă fotografii ale membrilor și ale partenerilor în munca de teren, în loc de fotografii statice și repetitive ale VIP-urilor în timpul ședințelor.

urilor în timpul ședințelor.

Scrisorile au avantajul implicării unor costuri minime și se pot întocmi destul de repede atunci când vine vorba de un subiect tehnic sau de o nouă politică.

Broșurile. Cu ajutorul acestor instrumente se explică ce prezintă instituția, care sunt obiectivele și prioritățile acesteia. Broșurile conțin diverse informații privind administrația publică (proceduri interne, legi noi, sugestii de organizare a întâlnirilor consultative etc.).

Afișele, de regulă, sunt pe o anumită temă (de exemplu: mediu, democrație) și nu doar pentru promovarea administrațiilor locale sau centrale.

Invitațiile la un eveniment, la o conferință de presă, la adunarea anuală.

Rapoartele anuale sunt un instrument prin intermediul căruia autoritățile publice comunică cetățenilor, beneficiarilor direcți și indirecti, partenerilor de dezvoltare interni și externi despre activitățile și rezultatele realizate, despre probleme și perspective. În acest context, rapoartele autorităților publice pot fi interne sau externe.

Dialogul este un beneficiu al întregii comunități

Stimată redacție!

Am hotărât să vă scriu pentru a-mi expune opiniile referitor la publicarea în paginile ziarului „Funcționarul Public” a subiectelor tematice în baza Ghidului practic „Instrumente de bună guvernare la nivel local”. Aș menționa, îndeosebi, comunicarea în administrația publică. În baza experienței

noastre pot spune că, într-adevăr, este un instrument de bună guvernare la nivel local, ceea ce aduce multe beneficii întregii comunități. Mă voi referi la exemplele din ultimul timp. Noi comunicăm constructiv cu băștinașii noștri plecați peste hotare. O problemă a satului era piața agricolă, fiindcă sunt peste 40 de gospodării țărănești și 7 fermieri și nu aveau unde să comercializeze produsele agricole. Fiind puși la curent cu această problemă, migranții noștri au decis să contribuie financiar la amenajarea pieței. Din Statele Unite ale Americii, din Canada, Franța, alte state occidentale, ne-au trimis echivalentul în valuta noastră, adică peste 60 de mii de lei. Cu acești bani am

instalat tarabe, buticuri, am amenajat teritoriul pieței, fiind dotată cu toată tehnica necesară și acum aici este o piață agricolă, unde își comercializează produsele nu numai agricultorii de la noi, dar și din satele învecinate.

La fel, lucrăm și cu agenții economici din sat. Numai anul trecut ei au făcut donații de peste 20 mii de lei, bani utilizați la organizarea diferitelor măsuri culturale, susținerea pensionarilor, persoanelor din păturile socialmente vulnerabile. Tot ei ne ajută cu tehnica pentru reabilitarea drumurilor, pentru colectarea și stocarea deșeurilor menajere în locuri autorizate, la alte lucrări. Astfel, aș spune eu, comunicarea funcționarilor din primărie, a consilierilor

locali cu consătenii constituie baza cooperării eficiente comunitare și, cu eforturi comune, reușim să soluționăm problemele în interesul și spre binele concetățenilor.

Și celelalte compartimente ale Ghidului, precum ar fi parteneriatul public-privat, managementul instituțional în administrația publică, tehnicile de elaborare a actelor normative și a documentelor oficiale, formele și metodele de consultare a cetățenilor în procesul decizional etc., sunt de un real folos pentru a ne îmbunătăți în continuare lucrul.

Cu respect, Radu Urechean, primar al comunei Larga, raionul Briceni.

Fântânile-ulcioare – faima satului Bozieni

O panoramă inedită și se deschide în fața ochilor de cum pășești pe străzile principale ale satului Bozieni, raionul Hâncești – panorama fântânilor-ulcioare. Este unica localitate din țară unde sunt asemenea fântâni neobișnuite. Atât pe drumul central din localitate cât și în mahalale au apărut fântâni sub forma unui imens ulcior cu o înălțime de doi metri.

Ideea de a transforma fântânile sub forma unor ulcioare vine din partea tânărului primar al localității, Vasile Popescu. Primarul spune că a vrut să facă ceva frumos pentru localitate, prin care să aducă schimbarea, adică de a renova satul, dar în contextul tradițiilor noastre strămoșești, care ne este baza viitorului. „Am vrut să punem accent pe valoarea culturală a țării noastre, întrucât ulciorul este un element care a stat la baza formării civilizației spațiului românesc”.

Sătenii din Bozieni sunt mulțumiți de felul cum arată fântânile acum. Pentru construcția fântânilor a fost solicitată o echipă de profesioniști, dar și localnicii au pus o mână de ajutor. Proiectul de renovare a fântânilor din Bozieni a fost realizat de compania „Întreprinzător individual

NASTAS OXANA”, iar din bugetul local a fost alocată suma de circa 65.000 de lei.

Însă nu doar aspectul îi bucură pe localnici: „Poluarea fântânilor era un risc mare, deoarece erau toate descoperite și vechi. Așadar, pentru a ne proteja, am decis ideea formei de ulcior. Oamenii sunt mulțumiți, iar asta este primordial”, spune primarul satului.

Prin transformarea fântânilor a fost urmărit și scopul de a include satul în traseele turistice rurale, ceea ce a devenit o realitate în scurt timp. Satul este vizitat de tot mai mulți turiști, mereu curioși să vadă aceste fântâni neobișnuite, își fac aici fotografii, pe care le plasează pe rețelele de socializare, și faima satului este dusă tot mai departe, chiar și peste hotarele țării.

Unii săteni s-au implicat în proiect și, fie au contribuit cu bani, fie au confecționat elemente decorative pentru fântâni, precum ar fi lebedele, alte ornamente.

„Tare frumos mai arată. Ulcioarele astea mari te atrag să vii să vii să bei apă, că la fiecare fântână este cană, este urcioc cu care poți bea apă rece, răcoritoare pe această zăpușeală de vară.”

„N-am mai văzut așa fântâni în alte sate.”

Localnicii sunt mândri de opera lor. „Mulți ne vizitează satul, se opresc, pozează, filmează, am înțeles că așa ceva încă în Moldova nu mai este”.

Ideea unei fântâni sub formă de ulcior a fost atât de îndrăgită, încât unii săteni și-au construit și în curțile lor asemenea fântâni.

Secretarul primăriei, Svetlana Lungu, precizează: „Forma ulciorului protejează fântâna de praf, de alte impurități și apa se păstrează curată. Culorile le-am ales noi, inițial am decis să fie la fel vopsite, pe urmă ne-am gândit că e mai frumos să fie toate vopsite diferit”.

Noile fântâni i-au pus pe gânduri pe toți sătenii din localitate, fiindcă au mai rămas fântâni învechite, ne-rătoase. Autoritățile locale înțeleg că lucrul trebuie

dus până la capăt ca să fie mulțumiți toți localnicii din sat. Astfel, se pune problema ca pe viitor, toate fântânile din sat să aibă forma unui ulcior. Desigur, că sunt necesare noi surse financiare, fiindcă trebuie de procurat material, ciment, nisip, de angajat muncitori.

Primarul Vasile Popescu este optimist în ceea ce privește realizarea acestei sarcini. „Vom găsi bani pentru materiale. Cât privește muncitorii, sunt convins, oamenii se vor implica singuri în aceste lucrări. Și asta e important. Fiindcă prin cooperarea comunitară putem realiza și alte proiecte sociale pentru sat.”

Lucrul cu oamenii este interesant, dar sunt necesare cunoștințe, aptitudini de a lucra cu oamenii. Eu fiind primul mandat, la vârsta de 29 de ani, îmi doresc studii de masterat la Academia de Administrare Publică, fără de care nu mi închipui cum aș putea deveni funcționar public profesionist. Așa că aștept cu nerăbdare admiterea la Academie. Și asta nu numai eu, dar mulți tineri vor să se încadreze în această profesie atât de necesară pentru oameni, pentru țară”.

Vlad IONAȘCU

Abonarea 2019

Continuă abonarea pentru anul 2019 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul „Funcționarul Public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei; 6 luni - 78 lei.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - specialist principal

Sergiu VLADÎCA - specialist principal

Marina PASTUH - inginer-programator

A DRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 300.

Dat la tipar 13.06.2019

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică